aglasem.com

FOR HARYANA CLASS 10 PREPARATION

HBSE Class 10 Sample Paper 2027 Sanskrit Marking Scheme

EXAM	YEAR	TYPE	SUBJECT
Haryana Class 10	2027	Answer Key	Sanskrit

आदर्शप्रश्नपत्रम् (2026-27)

अङ्कयोजना उत्तरसङ्केताश्च

कक्षा – दशमी

संस्कृतम्

समयः - होरात्रयम् **सम्पूर्णाङ्काः - 80**

अवधातव्यम् –

1. अङ्कयोजनायां प्रदत्तानि उत्तराणि निर्देशात्मकानि सन्ति । प्रदत्तानि उत्तराणि अतिरिच्यापि सन्दर्भानुसारम् अन्यानि उत्तराणि भवितुम् अर्हन्ति ।
2. आन्तरिकविकल्पात्मकेषु प्रश्नेषु यद्यपि स्पष्टतया निर्देशः दत्तः अस्ति यत् केवलं प्रश्नद्वयम् अथवा प्रश्नत्रयम् इत्यादिकम् उत्तरं दातव्यं तथापि यदि छात्रः अतिरिक्त-प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखति तर्हि छात्रहिताय निर्णयः कर्तव्यः। यथा पठितगद्यांशे त्रयाणां प्रश्नानाम् उत्तरलेखनम् अभीष्टं परं छात्रः यदि चतुर्णां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखति तर्हि तत्र केवलं प्रथमत्रयाणां प्रश्नानां न अपितु यानि उत्तराणि उत्तमानि सन्ति तेषां मूल्याङ्कनं करणीयम्।
3. यदि विद्यार्थिनः उत्तरलेखन-समये समुचितानां विभक्तीनां वचनानां च प्रयोगं न कुर्वन्ति तर्हि अंशतः अङ्काः कर्तनीयाः, न तु सम्पूर्णाङ्काः।
4. त्रुटिपूर्णवर्तन्यै व्याकरणात्मक-प्रयोगाय च अनुपाततः अङ्काः कर्तनीयाः, न तु सम्पूर्णाङ्काः ।
5. आंशिक-दृष्ट्या समुचितेभ्यः उत्तरेभ्यः अपि अङ्काः देयाः ।

	खण्डः 'क' अपठितावबोधनम्	**10 अङ्काः**
1.	**अपठितगद्यांशाधारित-उत्तराणि :-**	
	(अ) एकपदेन उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्) i. पर्यावरणस्य ii. आधारः iii. ऑक्सीजन	2×1=2
	(ब) पूर्णवाक्येन उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्) i. वृक्षाः यथाकालं मेघानां वर्षणे सहायकाः भवन्ति। ii. वृक्षाः पुष्पाणां फलानाम् औषधीनाञ्च आगाराः सन्ति। iii. वृक्षाणां शोभाः पक्षिणां कलरवः च शुष्कहृदयान् अपि रसविभोरान् कुर्वन्ति।	2×2=4

	(स) अस्य अनुच्छेदस्य कृते उपयुक्तं शीर्षकं संस्कृतेन लिखत । पर्यावरणम् / स्वस्थ-पर्यावरणम् छात्रस्य उत्तरं दृष्ट्वा छात्रहिताय समुचितः निर्णयः करणीयः। **(द) यथानिर्देशम् उत्तरत-** **(केवलं प्रश्नत्रयम्)** i. (ख) वृक्षाः ii. (ग) मेघानाम् iii. (ख) पल्लविताः iv. (घ) ल्यप्	1 3×1=3
	खण्ड 'ख' रचनात्मक-कार्यम्	**08 अङ्काः**
2.	**पत्रलेखनम्** परीक्षाभवनम् तिथिः – क.ख.ग. प्रिय मित्र मयङ्क, नमोनमः। गतमासे आवयोः दूरभाषेण **(1) वार्तालापः** अभवत्। ह्यः एव अत्र **(2) हिमपातः** आरभत। अनेके **(3) यात्रिणः** तं द्रष्टुं दूरतः आगताः आसन्। अत्रत्यानि प्राकृतिकदृश्यानि आकर्षणानि (4) **मनोरमाणि** च सन्ति। अहम् इच्छामि यद् ईदृशे अवसरे भवान् अपि भारते आगच्छेत्। सस्नेहम्, भवतां मित्रम्, विशालः।	4×1=4
3.	**चित्रं दृष्ट्वा रिक्तस्थानपूर्तिः** (1) प्रभातः सूर्योदयस्य समये विद्यालये प्रार्थनासभा भवति। (2) सर्वे छात्राः पंक्तिबद्धाः सन्तः अनुशासनेन तिष्ठन्ति। (3) अग्रे आचार्यः छात्राणां मार्गदर्शनं करोति। (4) सर्वे मिलत्वा राष्ट्रगानं गायन्ति।	4×1=4

	खण्ड 'ग' पठित-अवबोधनम्	24 अङ्काः
4.	**गद्यांशं पठित्वा हिन्दीभाषया सप्रसङ्गसरलार्थं लिखत –** प्रस्तुतगद्यांशः पाठ–5 "**जननी तुल्यवत्सला**" इति पाठाद् उद्धृतः। **अथवा** प्रस्तुतगद्यांशः पाठ-8 **"विचित्रः साक्षी"** इति पाठाद् उद्धृतः। कस्यापि एकस्य गद्यांशस्य हिन्दीभाषया प्रसङ्गं सरलार्थं च लेखनेन 1+3=4 अङ्काः प्रदेयाः।	1×4=4
5.	**श्लोकं पठित्वा हिन्दीभाषया सप्रसङ्गसरलार्थं लिखत –** प्रस्तुतश्लोकः पाठ-6 **"सुभाषितानि"** इति पाठाद् उद्धृतः। **अथवा** प्रस्तुतश्लोकः पाठ-12 **"अन्योक्तयः"** इति पाठाद् उद्धृतः। कस्यापि एकस्य श्लोकस्य हिन्दीभाषया प्रसङ्गं सरलार्थं च लेखनेन 1+3=4 अङ्काः प्रदेयाः।	1×4=4
6.	**सूक्त्योः भावार्थलेखनम् :-** प्रदत्तसूक्तिषु मात्रद्वयोः सूक्त्योः भावार्थं हिन्दीभाषया लेखनेन पूर्णाः अङ्काः 2+2=4 प्रदेयाः। **अथवा** **अन्वयस्य रिक्तस्थानपूर्तिः :- (उत्तराणि)** 1) पुत्राय 2) विद्याधनम् 3) तपः 4) कृतज्ञता	2×2=4 **अथवा** 4×1=4

7.	**पठितगद्यांशाधारित-उत्तराणि :-** (क) मयूरस्य पिच्छानां सौन्दर्यम् अपूर्वम्। (ख) मयूरः पिच्छान् उद्घाट्य नृत्यमुद्रायां स्थितः भवति। (ग) क्त्वा प्रत्यय । (घ) कः + अपि ।	3×1=3
8.	**पठितश्लोकाधारित-उत्तराणि :-** (क) कविः नगरात् बहुदूरम् गन्तुम् इच्छति। (ख) क्षणमपि सञ्चरणं एकान्ते कान्तारे स्यात्। (ग) कविः ग्रामान्ते निर्झर-नदी-पयः पूरं प्रपश्यति।	2×1=2
9.	**रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत - (केवलं प्रश्नत्रयम्)** **उत्तराणि :-** (क) कुत्र (ख) काम् (ग) कम् (घ) कया	3×1=3
10.	प्रश्नपत्रे लिखितश्लोकान् विहाय 'शेमुषी भाग -2' पुस्तकात् संस्कृतभाषया एकं शुद्धं श्लोकं लेखने 4 अङ्काः प्रदेयाः। त्रुटिपूर्णवर्तन्यै अङ्काः कर्तनीयाः।	1x4=4
	खण्डः 'घ' अनुप्रयुक्त-व्याकरणम्	**21 अङ्काः**
11.	दीर्घसन्धेः अथवा विसर्गसन्धेः परिभाषां हिन्दीभाषया उदाहरणञ्च संस्कृतभाषया लेखनेन 1+1=2 अङ्कौ प्रदेयौ ।	1×2=2
12.	बहुव्रीहिसमासस्य अथवा द्वन्द्वसमासस्य परिभाषां हिन्दीभाषया उदाहरणञ्च संस्कृतभाषया लेखनेन 1+1=2 अङ्कौ प्रदेयौ ।	1×2=2
13.	करणकारकस्य अथवा सम्प्रदानकारकस्य परिभाषां हिन्दीभाषया उदाहरणञ्च संस्कृतभाषया लेखनेन 1+1=2 अङ्कौ प्रदेयौ ।	1×2=2

14.	**यथानिर्दिष्टं शब्दरूपाणि - (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)** **उत्तराणि :-** (क) बालकौ (ख) लतया (ग) कव्योः (घ) रामेभ्यः (ङ) कम् (च) पितरौ	4×1=4
15.	**यथानिर्दिष्टं धातुरूपाणि - (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)** **उत्तराणि :-** (क) भवन्ति (ख) पठिष्यसि (ग) गच्छतम् (घ) आसन् (ङ) हनानि (च) लेखिष्यति	4×1=4
16.	**उचितविभक्तिप्रयोगं कुरुत। (केवलं प्रश्नत्रयम्)** **उत्तराणि :-** (क) दाक्षिण्येन (ख) ग्रामं (ग) गृहं (घ) आसनार्धम्	3×1=3
17.	**अव्ययपदानां सहायतया रिक्तस्थानानि पूरयत। (केवलं प्रश्नद्वयम्)** **उत्तराणि :-** (क) तत्र (ख) एव (ग) सदा	2×1=2

18.	**उपसर्गान् पृथक् कृत्वा लिखत। (केवलं प्रश्नद्वयम्)** **उत्तराणि :-** (क) आ (ख) प्र (ग) वि	2×1=2
	खण्ड – 'ङ' पाठाधारिताः बहुविकल्पीयाः प्रश्नाः	**17 अङ्काः**
19.	**प्रदत्तवैकल्पिकचतुर्भ्यः उत्तरेभ्यः एकं शुद्धम् उत्तरं चित्वा लिखत –** **उत्तराणि :-** (क) (ii) अस्मान्नगरात् (ख) (iii) एक+एकः (ग) (i) वृक्षस्य+उपरि (घ) (i) नञ् तत्पुरुषः (ङ) (iii) विपन्नम् (च) (iv) कृतघ्नता (छ) (iii) वदनम् (ज) (i) निशाकरः (झ) (ii) हतः (ञ) (iv) क्त्वा (ट) (ii) 20 (ठ) (iii) चत्वारिंशत् (ड) (i) तुल्यवत्सला (ढ) (ii) कुशलवयोः (ण) (iii) दन्तः (त) (iii) सार्धपञ्चवादने (थ) (i) दशवादने	17×1=17